

Vleermuisonderzoek Veenkade 8 te Maarssen

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status: Definitief

Project: BE/2017/485

Datum: 16 maart 2018

Versie: 2.0

Samensteller(s): ir. A.E. Vos

Opdrachtgever:

ROMSTAD
Schalkwijkstraat 19R
2033 JB Haarlem

Contactpersonen: dhr P. de Vries

Disclaimer

Blom Ecologie bv is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie bv.

© Blom Ecologie bv / ROMstad

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie bv worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

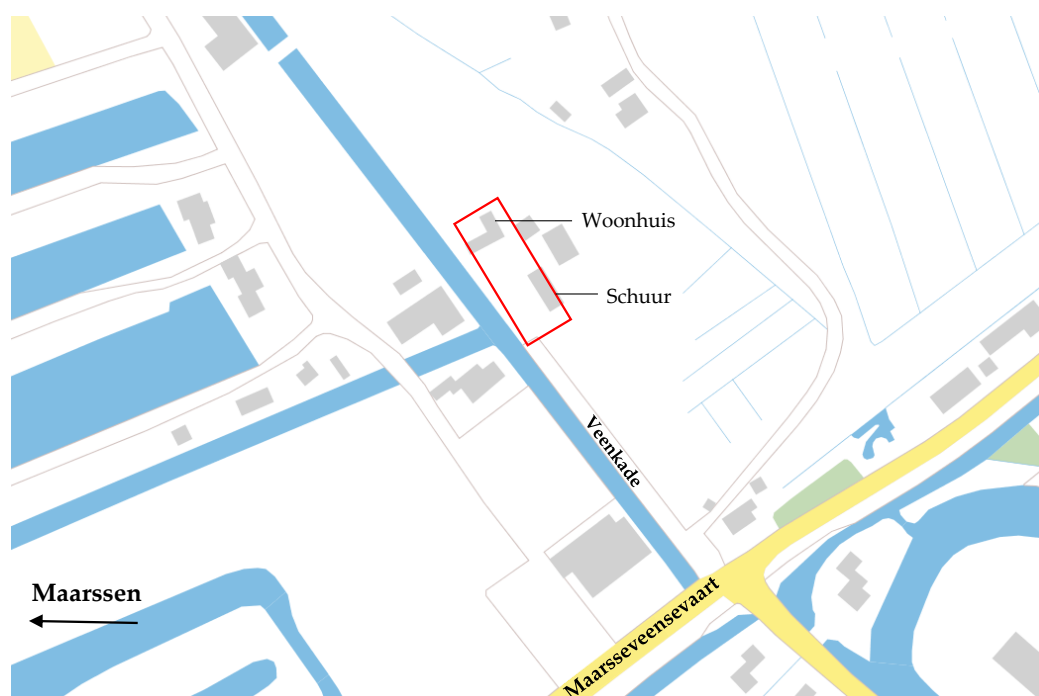
Inhoud

1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Plangebied en ruimtelijk ingreep	6
1.3 Te verwachten soorten en functies	6
1.4 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	8
2 Methode.....	9
2.1 Methode	9
2.2 Inventarisatie	9
3 Resultaten.....	10
3.1 Waargenomen soorten	11
3.2 Aanwezige gebiedsfuncties	12
4 Conclusie	13
4.1 Conclusie	13
4.2 Vervolgstap(pen)	13
5 Literatuur	14
Bijlage 1 Overzicht waarnemingen.....	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Op het perceel aan de Veenkade 8 te Maarssen is een woning met bijgebouw gesitueerd. De huidige eigenaren hebben het voornemen om de bestaande woning te slopen ten behoeve van een grotere en eigentijdse woning. Deze geplande ontwikkeling overschrijdt de bestaande bouwgrenzen. De wijziging van de bouwgrenzen dienen opgenomen te worden in een nieuw bestemmingsplan. Omdat tijdens de werkzaamheden mogelijk negatieve effecten voor beschermde soorten op kunnen treden is het plangebied, middels een oriënterend onderzoek, onderzocht op aanwezige beschermde natuurwaarden en vervolgens getoetst aan de effecten van de werkzaamheden (Vos, 2017).

Figuur 1 De globale ligging van het plangebied (rood kader) aan Veenkade 8 te Maarssen (bron: ruimtelijkeplannen.nl).)

Op basis van het oriënterende onderzoek kon de aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen of een essentieel leefgebied van vleermuizen niet worden uitgesloten. Om de mogelijke negatieve effecten voor huismussen en vleermuizen in kaart te brengen was een aanvullend onderzoek noodzakelijk. Adviesbureau ROMstad heeft Blom Ecologie B.V. verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Zijn vleermuizen aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maken de vleermuizen gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig?
- Hebben de voorgenomen activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en/of de functionaliteit van de leefomgeving van vleermuizen?

1.2 Plangebied en ruimtelijk ingreep

Plangebied

De planlocatie gelegen aan Veenkade 8 te Maarssen betreft een particulier perceel met een vrijstaande woning en een schuur. De woning wordt gesaneerd ten behoeve van de realisatie van een nieuwe vrijstaande woning. De te saneren woning is gedateerd, met op plaatsen kieren en scheuren in de gemetselde muur en losliggende dakpannen op het zadeldak. Het bijgebouw is van een recenter bouwjaar en blijft tijdens de ontwikkeling behouden. De tuinen rondom de woning bestaan voornamelijk uit kort gazongras met enkele fruitbomen. Het gebied is gelegen in het buitengebied van Maarssen te midden van waterrijk weidevogelgebied en grenst aan het Natura2000 weidevogelgebied de 'Oostelijke Vechtplassen'. Een uitgebreidere beschrijving van het plangebied en een fotografische impressie hiervan zijn opgenomen in rapportage van het oriënterend onderzoek (Vos, 2017).

Ruimtelijke ingreep

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de sanering van de huidige woning en de bouw van een nieuwe woning. Het bestaande bijgebouw blijft behouden.

Effecten

De beoogde renovatie kan leiden tot de volgende effecten op vleermuizen:

- Het doden en/of verwonen van juvenielen of individuen;
- Het wegnemen en/of vernietigen van vaste- rust en verblijfplaatsen.

1.3 Te verwachten soorten en functies

Uit oriënterend onderzoek bleek dat het plangebied mogelijk een functie heeft voor vleermuizen (Vos, 2017). De potentie voor vleermuizen bestaat uit kierende kantpannen, open ventilatierooster, ruimten onder daklood en ruimten rondom dakgoot en gevels. De ruimten onder de dakpannen ter hoogte van de goot zijn tevens geschikt voor de huismus. Het aanvullende onderzoek naar de aanwezigheid van de huismus wordt uitgevoerd door FaunaConstruct (zie 'Vervolgstappen'). Daarnaast zijn er diverse plaatsen welke geschikt zijn als nestlocaties voor algemene broedvogels zoals nissen, ruimten onder het dak en groenstructuren tegen de woning. Nestgelegenheid voor de gierzwaluw (jaarronde nestbescherming, cat. 2) is niet aanwezig binnen het plangebied.

Op basis van de habitatkenmerken, het geprefereerde habitat en/of nestindicatief gedrag en *expert judgement* is beoordeeld dat de te slopen bebouwing mogelijk een functie heeft als vaste rust- en verblijfplaats voor huismussen (zie 'Vervolgstappen') en vleermuizen.

1.4 Kader Wet natuurbescherming

Habitatrichtlijn (vleermuizen)

Alle inheemse vleermuissoorten zijn strikt beschermd op Europees niveau en vallen onder de bescherming van de Habitatrichtlijn (Wnb, art. 3.5). Afhankelijk van de soort verblijven vleermuizen in gebouwen, bomen, rotsen of andere (specifieke) locaties. Hierbij maken vleermuizen gebruik van vier typen verblijfplaatsen, betreffende de kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaats. In de schermer- en nachtperiode trekken vleermuizen van de

verblijfplaats naar de foerageergebieden. Vleermuizen foerageren opportunistisch waardoor er vaak sprake is van een geleidelijk diffuse verspreiding gedurende de avond.

Vleermuizen oriënteren zich op elementen in het landschap tijdens de migratie tussen de verblijfplaats en foerageergebieden. De verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving (foerageergebieden en verbindingroutes) zijn strikt beschermd. Wanneer er bij ruimtelijke ontwikkelingen sprake is van aantasting van de verblijfplaatsen en/of functionele leefomgeving leidt dit altijd tot een ontheffingsaanvraag. Ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt alleen verleend na een zware toetsing en op basis van zwaarwegende criteria: dwingende redenen van groot openbaar belang, dreiging voor volksgezondheid en veiligheid en/of (voorkoming) van ernstige (economische) schade. Ten aanzien van de vaste rust- en verblijfplaatsen alsmede de functionele leefomgeving van vleermuizen bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen toe te passen en daarmee overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen (mitigatieplan).

Nee, tenzij

Het basisprincipe in de Wet natuurbescherming is het verbod op beschadiging van beschermde planten en dieren en hun leefomgeving. Ruimtelijke ingrepen mogen niet plaatsvinden tenzij beschermde flora en fauna niet beschadigd en verstoord worden. Bij sommige ruimtelijke ingrepen is schade echter onvermijdelijk. Een wettelijk verplichte natuurtoets geeft vervolgens uitsluiting voor een vrijstelling, een ontheffingsaanvraag of een afkeuring.

Belangrijke verbodsbepalingen binnen de Wet natuurbescherming ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn de §3.1 artikel 3.1 – 3.4 (Vogelrichtlijn), §3.2 artikel 3.5 – 3.9 (Habitatrichtlijn) en §3.3 artikel 3.10 – 3.11 (Andere Soorten). De belangrijkste artikelen zijn hieronder weergegeven.

Artikel 3.1. Vogelrichtlijn

- 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5. Habitatrichtlijn

- 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- 3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10. Overige Soorten

1: Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2: Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

- a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- d. voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
- h. in het algemeen belang.

3: De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Zorgplicht

Naast de door de Wet natuurbescherming beschermde diersoorten geldt voor alle in het wild levende dieren de algemene zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht nemen moet nemen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving.

2 Methode

2.1 Methode

Vleermuisonderzoek

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol. Het vleermuisprotocol is ontwikkeld door Het Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging. Het protocol vormt een kwaliteitsstandaard wat jaarlijks geëvalueerd wordt. Onderzoeken die volgens het protocol uitgevoerd worden, kunnen in principe volstaan bij ontheffingsaanvragen en juridische procedures. Voorliggend onderzoek is uitgevoerd naar de standaarden van het protocol en toegepast voor de situatie op de planlocatie (zie H 2.2 *Richtlijnen vleermuisprotocol*). De uitvoering van het aanvullende onderzoek betrof 4 veldbezoeken in de periode van 23 juni – 10 oktober 2017.

2.2 Inventarisatie

Veldbezoek

De planlocatie is 4x bezocht (tabel 1) door 2 medewerkers van Blom Ecologie B.V. Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van vleermuizen. Tijdens het onderzoek is gelet op de aanwezigheid van foeragerende, communicerende, bouncende en in/uitvliegende vleermuizen.

Tabel 1 Veldbezoeken op de planlocatie. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in het vleermuisprotocol.

	Datum	Tijdsbestek ²	Weersomstandigheden
Vleermuizen 1	23 juni 2017	22.10-0.10u	droog (4/8), 20 °C, wind 1-2 Bft
Vleermuizen 2	14 juli 2017	3.00-5.15u	droog (3/8), 21 °C, wind 0-1 Bft
Vleermuizen 3	4 september 2017	20.20-1.00	droog (3/8), 18 °C, wind 0-1 Bft
Vleermuizen 4 ¹	10 oktober 2017	19.00-21.00	droog (8/8), 12 °C, wind 1-2 Bft

¹ Dit veldbezoek heeft plaatsgevonden in de suboptimale periode (1 oktober tot en met 15 oktober of 1 november, vleermuisprotocol). Op basis van de zachte weersomstandigheden in het najaar en de (onverminderde) activiteiten van vleermuizen op diverse onderzoekslocaties, heeft dit veldbezoek in de suboptimale periode niet geleid tot een ander beeld van de werkelijke situatie. Er behoeven derhalve geen correcties of kanttekeningen te worden aangebracht in de waargenomen soorten, aantallen en gedrag tijdens dit laatste veldbezoek.

² Tijdsbestek van de veldbezoeken. De waarnemers waren circa 10 minuten eerder op de planlocatie om strategische plaatsen in te nemen.

Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker en batdetector, type Petterson 240x. Dit type batdetector is *hetrodyne* en heeft een *time expansion* functie. De *time expansion* functie maakt het mogelijk de geluidopnames te vertragen waardoor nauwkeurige analyse van de sonargeluiden uitgevoerd kunnen worden. Geluidswaarnemingen zijn eventueel opgenomen met een opnameapparaat van het merk Roland, type R-05. Indien inventarisatie in het veld niet mogelijk was zijn geluiden geanalyseerd met behulp van de software BATSOUND.

Richtlijnen vleermuisprotocol

Het aanvullende onderzoek is uitgevoerd om de mogelijke aanwezigheid van zomer-, kraam- en paarverblijfplaatsen van gebouw bewonende vleermuizen aan te tonen. Door de staat van de woning zijn de ruimen en kieren die potentieel geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen niet vorstvrij (of onderhevig aan sterke temperatuurschommelingen). Aanwezigheid van winterverblijfplaatsen is derhalve uitgesloten en niet meegenomen in dit onderzoek. De soorten waarop de data en tijden van de uitgevoerde veldbezoeken toegespitst zijn betreffen de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en kleine dwergvleermuis. De watervleermuis wordt vrijwel nooit aangetroffen in panden zoals de woning op de planlocatie (zie ook Kennisdocument Watervleermuis, 2017). De rosse vleermuis betreft een soort die uitsluitend gebruik maakt van verblijfplaatsen in bomen.

In afwijking van de richtlijnen van het vleermuisprotocol is voor deze specifieke locatie gekozen voor 4 veldbezoeken. Van de twee veldbezoeken binnen de kraamperiode van de laatvlieger is 1 veldbezoek (resp. 14 juli 2017) uitgevoerd in de uren voor zonsopkomst. De keuze voor het ochtendbezoek geeft geen ander beeld van de planlocatie. Als tijdens de nacht van 13-14 juli een kraamkolonie van de laatvlieger aanwezig was in de woning was deze met zekerheid waargenomen. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden in de periode dat de jongen aan de kraamkolonie verbonden zijn. In geval van de aanwezigheid van jongen in de woning zouden tussen 3.00-4.30u zeker invliegende laatvliegers aanwezig zijn.

Een tweede nuance ten aanzien van de richtlijnen van het vleermuisprotocol betreft de periode tussen de beide voorjaarsbezoeken. In het voorliggende onderzoek is de periode tussen beide voorjaarsbezoeken 21 dagen. De minimale periode tussen de veldbezoeken betreft 10 dagen (zie NGB, 2017) met een optimum van 30 dagen. De gehanteerde periode van 21 dagen is meer dan twee keer de minimum van het aantal dagen tussen de veldbezoeken. De gemiddelde verblijftijd van bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis in een kraamkolonie is 12 dagen (Dietz et al. 2009). Door de periode van 21 dagen tussen de veldbezoeken is de trefkans van een kraamkolonie gelijk. Een periode van 30 dagen geeft derhalve geen beter of vollediger beeld dan een periode van 21 dagen tussen de veldbezoeken.

3 Resultaten

3.1 Waargenomen soorten

Gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis

De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn typische gebouwbewonende soorten. Beide soorten gebruiken ruimten onder daken, in de spouwmuur en achter gevelbekleding als kraam-, zomer-, paar-, en overwinteringslocatie (Limpens et al., 1997; Dietz et al., 2011). Tijdens twee veldbezoeken ten behoeve van vleermuizen zijn waarnemingen gedaan van foeragerende laatvliegers (*Eptesicus serotinus*) waarbij gemiddeld 3-5 individuen nabij het plangebied aanwezig waren. Er is geen sprake van de aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen van de soort betreffende kraam-, zomer- of paarverblijfplaats. De laatvlieger was met name aanwezig boven het weidegebied ten noorden van de planlocatie (zie Bijlage I). Een enkele passerend individu binnen het plangebied maakte gebruik van de lijnvormige structuur van de oostelijk gelegen woning. Tijdens de avondbezoeken zijn de eerste waarnemingen van de laatvlieger gedaan circa 40 m na zonsondergang. Tijdens de ochtendbezoeken zijn geen waarnemingen gedaan van laatvliegers. De gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) is enkel waargenomen tijdens het derde veldbezoek. De activiteiten van de gewone dwergvleermuis waren geconcentreerd rondom de schuur ten westen en de woning ten oosten van de planlocatie (zie Bijlage I). Gezien de afwezigheid van de soort tijdens de voorjaarsbezoeken is er geen sprake van de aanwezigheid van een kraam- of zomerverblijfplaats. Tijdens de najaar bezoeken zijn geen lokroepen, bounce gedrag of zwermende en in/uitvliegende vleermuizen waargenomen. De aanwezigheid van paar- en winterverblijfplaatsen zijn derhalve uitgesloten. Enkele passerende gewone dwergvleermuizen binnen het plangebied maakten gebruik van de lijnvormige structuur van de te saneren woning.

De overige vleermuissoorten meegenomen in het onderzoek, betreffende de ruige- en kleine dwergvleermuis, zijn niet waargenomen tijdens de veldbezoeken. Afwezigheid van deze soort nabij het plangebied geeft aan dat het plangebied geen functionele betekenis heeft voor deze soorten. De rosse vleermuis is daarentegen wel waargenomen. Ten aanzien van deze soort heeft het plangebied geen betekenis aangezien de rosse vleermuis een typische boom bewonende soort is die vooral foerageert in open, waterrijke landschappen. De soort heeft een grote vlieghoogte en oriënteert zich bij het jagen weinig op diverse soorten oriëntatiepunten (kennisdocument Rosse vleermuis, 2017). Tijdens 1 veldbezoek is een foeragerend individu van de rosse vleermuis waargenomen in het gebied ten westen van de planlocatie (zie Bijlage I).

Overige soorten

Tijdens de veldbezoeken zijn met name overvliegende, rustende of foeragerende vogels waargenomen. De waargenomen soorten betreffen onder andere: grauwe gans, houtduif, huismus, kauw, ransuil en wilde eend. De waarnemingen van de ransuil betreffen roepende individuen in de omgeving van de planlocatie. Volledigheidshalve is tijdens het onderzoek gelet op nestindicatief gedrag van overige gebouw bewonende soorten zoals spreeuw en kauw welke mogelijk aanwezig zijn nabij het plangebied. Hierbij zijn echter geen nesten van gebouw bewonende soorten waargenomen.

3.2 Aanwezige gebiedsfuncties

Tijdens de inventarisatie gewone dwergvleermuizen, laatvliegers en de rosse vleermuis waargenomen (3.1). Voor deze soorten wordt de betekenis van het plangebied beschreven. In bijlage I is een kaart opgenomen van de vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen.

Verblijfplaatsen en leefgebied vleermuizen

Tijdens het onderzoek zijn geen vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen binnen het plangebied. Echter gezien de aanwezigheid van vleermuizen en het waargenomen gedrag is de kans op verblijfplaatsen (kraam, zomer, paar en winter) in de omgeving van de planlocatie aannemelijk. Gezien het tijdstip van aankomst binnen het plangebied en de ligging van de foerageergebieden is het zeer aannemelijk dat de verblijfplaatsen van de laatvliegers zich bevinden nabij de oude boerderij op circa ten noordoosten van het plangebied. Verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis bevinden zich mogelijk in de schuur ten westen van de planlocatie. De planlocatie en directe omgeving hebben geen functie als leefgebied voor de rosse vleermuis.

De directe omgeving van de planlocatie maakt onderdeel uit van het foerageergebied van vleermuizen. Incidenteel zijn passerende vleermuizen binnen het plangebied aanwezig. De te saneren woning heeft geen functie als essentieel oriëntatiepunt voor de vliegroute van vleermuizen. De beoogde ontwikkelingen leiden mogelijk tot tijdelijke verstoring van de foerageergebieden. Echter gelet op het geringe aantal waargenomen vleermuizen en de aanwezigheid van voldoende potentieel geschikt en vergelijkbaar leefgebied in de directe omgeving leiden de wijzigingen niet tot een significante aantasting van het foerageergebied.

4 Conclusie

4.1 Conclusie

Vleermuizen

In de periode juni 2017 t/m oktober 2017 is een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in de te saneren woning aan Veenkade 8 te Maarssen. Het onderzoek is op hoofdlijnen uitgevoerd conform de bepalingen van het vleermuisprotocol (NGB, 2017). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat de te saneren bebouwing geen functie heeft als vaste rust of verblijfplaats van vleermuizen. De voorgenomen werkzaamheden hebben mogelijk een tijdelijk effect op de aanwezige foerageergebieden. Echter gezien de ruime aanwezigheid van vergelijkbaar gebied in de omgeving van de planlocatie leidt dit niet tot negatieve effecten op foeragerende vleermuizen. Echter om de effecten te verkleinen zijn enkele aanvullende maatregelen vereist. De beoogde sloop en (her)ontwikkeling leidt derhalve niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

4.2 Vervolgstep(en)

Enkele maatregelen zijn wenselijk om de tijdelijke verstoring van het foerageergebied van vleermuizen te mitigeren.

- De uitvoering van de werkzaamheden dient bij voorkeur uitsluitend plaats te vinden tussen zonsopkomst en zonsondergang. Bij werkzaamheden in de schemerperiode dient een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toegepast te worden teneinde verstoring van vleermuizen in de directe omgeving te voorkomen. Hieronder kan onder andere worden verstaan: beperkte hoogte van lichtmasten, verlichting naar beneden richten en convergeren, toepassen van UV-vrije verlichting, gebruik van sterk bundellicht vermijden et cetera.

De overige te treffen maatregelen zijn beschreven in het oriënterende onderzoek (Vos, 2017).

N.B. In dit onderzoek is de aan- dan wel afwezigheid van huismussen niet vastgesteld. Er wordt separaat door FaunaConstruct een inspectie uitgevoerd d.m.v. het optillen van de eerste drie rijen dakpannen. Het optillen van dakpannen en het inspecteren van de onderliggende ruimte is een officiële methode om vast te stellen of huismusnestlocaties aan- dan wel afwezig zijn (Kennisdokument Huismus, 2017).

5 Bronvermelding

BIJ 12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis. *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0. BIJ 12, Utrecht

BIJ 12, 2017. Kennisdocument Laatvlieger, *Eptesicus serotinus*. Versie 1.0. BIJ 12, Utrecht

BIJ 12, 2017. Kennisdocument Rosse vleermuis, *Nyctalus noctula*. BIJ 12, Utrecht

BIJ 12, 2017. Kennisdocument Watervleermuis, *Myotis daubentonii*. BIJ 12, Utrecht

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

NGB, 2017. Vleermuisprotocol 2017. Gegevensautoriteit natuur, Zoogdiervereniging en NGB.

Vos, 2017. Oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna aan Veenkade 8 te Maarssen. Blom Ecologie B.V., Waardenburg

Websites

www.openstreetmap.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage I Overzicht waarnemingen

